

AYBİR

İSLAM ÜLKELERİ AKADEMİSYENLER VE YAZARLAR BİRLİĞİ
ACADEMICS AND AUTHORS ASSOCIATION OF ISLAMIC COUNTRIES
اتحاد الأكاديميين والكتاب للعالم الإسلامي

GÖRÜŞ

Küresel yükseköğretim ekonomisi ne kadar?

Prof. Dr.
Talip Küçükcan

Mart '24

Yükseköğretim bütün ülkeler için stratejik bir alan ve önemli bir ekonomik sektör. Üniversiteler nitelikli insan kaynağı yetiştirmek, eğitim-öğretim ve ar-ge faaliyetleri yapmak, bilimsel üretkenlik ve yeni teknolojik keşiflerde bulunmak suretiyle bir ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesine ve kalkınmasına katkıda bulunur.

Üniversiteler eğitim-öğretim, ar-ge ve bilimsel etkinlikleri yanında karar vericilere yol gösteren bilgi ve verileri oluşturur, siyasi, sosyal, hukuki ve ekonomik konularda kamuoyunu aydınlatır, yenilikçi bakış açıları kazandırır, bağımsız ve eleştirel düşünme yeteneğinin gelişmesine de katkıda bulunur.

Üniversitelerin eğitim, bilim, araştırma ve topluma hizmet boyutlarında yaptıklarının önemi uzun zamandır tartışılan bir konu olup bu konuda ciddi bir külliyat da oluşmuştur. Üniversitelerin uluslararasılaşması aynı zamanda bilgiye ulaşım, bilgi ve tecrübe paylaşımı, araştırmacı ve öğrenci dolaşımı ve kültürlerarası iletişim ve etkileşim açılarından da önemli görülüyor.

Yükseköğretim kurumlarının yukarıda belirtilen misyon ve katkılarına ilaveten tartışılması gereken bir diğer konu da uluslararasılaşma ve küresel yükseköğretim ekonomisidir. Zira yükseköğretimde uluslararası aşmanın gittikçe büyüyen bir ekonomi oluşturduğu, uluslararası öğrenci payı yükseldikçe gelirlerinin arttığı biliniyor.

Küresel yükseköğretim ekonomisi: 370 milyar dolar

Küresel yükseköğretim ekonomisi, uluslararası öğrenci sayılarındaki artışa paralel olarak her yıl daha da büyüyor. Öyle ki 2016 yılında 5,1 milyon uluslararası öğrencinin öğrenim gördükleri ülke ekonomilerine toplam katkısı ya da küresel yükseköğretim ekonomisi 300 milyar dolar olarak hesaplanmıştır[1]. Bugün 6.3 milyonu aşan uluslararası öğrenci sayısı göz önüne alındığında aynı parametreler üzerinden hesaplanacak olursa yükseköğretim ekonomisinin 370 milyar dolarlık bir büyüklüğe sahip olduğu söylenebilir.

Eğitim-öğretim ücreti başta yurt, gıda, ulaşım, kırtasiye, kıyafet, gezi, eğlence ve yakınların ziyareti gibi harcama kalemleri de olan yükseköğretim ekonomisi pek çok iş kolunu, istihdam ve üretimi de kapsadığı için ekonomiye katkısı çok boyutlu bir sektör.

2020’de sayıları 6.3 milyon olan uluslararası öğrenci sayısı Covid-19 salgını nedeniyle durağanlaşmıştı ancak 2023 itibariyle toplam sayı bunun üzerine çıktı. Gelelim yükseköğretim ekonomisi pastasından en büyük payı hangi ülkelere.

Aslan payını hangi ülkeler alıyor?

Küresel uluslararası öğrencilerin 1.1 milyonu ABD üniversitelerinde öğrenim görüyor[2] ve bu öğrencilerin ABD ekonomisine yıllık katkıları 38 milyar[3] dolar olarak hesaplanıyor. ABD üniversitelerine en fazla öğrenci Çin, Hindistan, Güney Kore, Singapur, Malezya ve Hindistan’dan yani Asya Pasifik bölgesinden geliyor. İngiltere yükseköğretim ekonomisinden en fazla payı alan ikinci ülke. Çođu Asya Pasifik bölgesinden gelen uluslararası öğrencilerin İngiltere ekonomisine katkısı yılda 40 milyar sterlini aşmış durumda. Yaklaşık olarak 650 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan İngiltere’nin bu ekonomiden aldığı pay oldukça büyük. 2014-15 döneminde 437 bin uluslararası öğrencinin İngiltere ekonomisine katkısı 28,5 milyar sterlin olarak hesaplanmış.[4]

2018-2019 eğitim öğretim yılında ise kaydolan öğrencilerin öğrenim sonuna kadar yaptıkları harcamalar göz önüne alınarak yapılan hesaplamalarda öğrencilerin ekonomik katkıları 31.3 milyar sterlin,

350 binden fazla uluslararası öğrencinin kayıt yaptırdığı 2021-2022 yılında ise bu katkı 41.9 milyar sterlin olarak tespit edilmiş.[5] Bu rakam, okul ücreti başta gıda, barınma vb. diğer ihtiyaçlar için yapılan harcamaları da içeriyor. Yükseköğretim sektörünün ekonomik getirileri yanında önemli bir yumuşak güç aracı olduğunu da ifade etmek lazım. Bir ülkede okuyup mezun olan ve kendi ülkelerine iyi deneyimler ve hatıralar ile dönenler gönüllü diplomat sayılabilir ve ülkelerinde etkili makamlara geldiğinde de bunun ikili ilişkilere olumlu yansımaları olacağı düşünülebilir. 2023 yılı verileri pek çok ülkedeki siyasi liderin başka ülkelerde eğitim aldığını gösteriyor. Örneğin 65 ülke liderinin (cumhurbaşkanı, başbakan vb) 65'nin ABD, 58'inin İngiltere, 30'nun Fransa ve 10'nun da Rusya üniversitelerinde eğitim aldıklarını görüyoruz ki bu da söz konusu ülkelerin yumuşak gücünü artıran bir olgudur.[6]

ABD ve İngiltere'yi Kanada, Avustralya, Almanya, Fransa, Çin ve Japonya üniversiteleri takip ediyor uluslararası öğrenci kayıtları açısından. Örneğin Avustralya ülkedeki 560 bin kayıtlı uluslararası üniversite öğrencisinden 35 milyar Avustralya doları, Kanada 550 bin yabancı öğrenciden 21.6 milyar Kanada doları, Fransa bu ülkedeki üniversitelere kayıtlı 370 bin öğrenciden 5 milyar Avro gelir, Almanya 458 bin öğrenciden 6 milyar Avro elde etmiş görünüyor. Üniversiteler ticarethane değil. Asıl amacı hiçbir zaman para kazanmak ve kar etmek de değil ve de olmamalı.

Ancak verdiği eğitim, kazandırdığı vizyon ve geliştirdiği yetenekler ile insan hayatını köklü biçimde etkileyen kurumlar olarak teveccühün de yoğun olduğu merkezler. Üniversitenin sağladığı imkan ve fırsatlardan yararlanmanın da bir bedeli var. Yükseköğretim ekonomisinin temelini de büyük oranda bu arz-talep oluşturuyor.

Uluslararası öğrenci dolaşımının ve buna bağlı olarak yükseköğretim ekonomisinin daha da genişleyeceği ve büyüyeceği öngörülmekte. Örneğin bir araştırmaya göre 2030 yılında uluslararası öğrenci sayısının 8 milyona, bunun ekonomik getiri hacminin ise 433 milyar dolara ulaşacağı öngörülmüyor.[7]

Bütün bu veriler ışığında Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşmanın neresinde olduğu, nasıl bir strateji takip ettiği, küresel yükseköğretim ekonomisinden ne kadar pay aldığı gibi sorular üzerinden düşünmek gerekiyor. Uluslararası öğrenci kaynağı ağırlıklı olarak Asya Pasifik bölgesi olduğundan bu bölgeye yönelik hangi politikaların geliştirildiği ve ne tür projelerin uygulandığı da üzerinde durulması gereken konular arasında. Elbette bu da bir başka yazının konusu.

Kaynakça

[1] Rachul Choudoha, Beyond \$300 Billion: The Global Impact of International Students, A Report published by StudyPortals, 2019.

[2] <https://opendoorsdata.org/data/international-students/>

[3] <https://www.state.gov/united-states-announced-as-leading-destination-for-international-students-annual-impact-to-u-s-economy-is-38-billion-and-335000-jobs/>

[4] The Economic Impact of Economic Students, 2017, <https://www.universitiesuk.ac.uk/sites/default/files/field/downloads/2021-07/briefing-economic-impact-international-students.pdf>

[5] [The costs and benefits of international higher education students to the UK, 2023, https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2023/05/Full-Report-Benefits-and-costs-of-international-students.pdf](https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2023/05/Full-Report-Benefits-and-costs-of-international-students.pdf)

[6] Over one-quarter of the world's countries are headed by someone educated in the UK and another quarter are headed by someone educated in the US

<https://www.hepi.ac.uk/2023/08/22/over-one-quarter-of-the-worlds-countries-are-headed-by-someone-educated-in-the-uk-and-another-quarter-are-headed-by-someone-educated-in-the-us-hepi-2023-soft-power-index/>

[7] Forecast projects major growth in international enrolments through 2030, <https://monitor.icef.com/2022/02/forecast-projects-major-growth-in-international-enrolments-through-2030>